

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eiusque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Pefectionem, qua ratione iungit nos proximis, eo loco contineri: Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos: Et præceptum Christi vocari, propterea quòd contineat in se charitatem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

& si omnia illustret, omnia decoret, tamen in loca sibi propinquiora efficacius beneficia suae operationis inducit. Idem ergo soles spirituales faciant, barbaros illuminent, infideles trahant, peccatores conuertant, externis subueniant; sed amoris opera in fratres magis sibi, tum meritis, tum statu coniunctos praecipue conferant. Vt enim calor, qui manum comminus admotam non calefacit, eminens positam multo minus calefaciet; sic ille, qui fratres magis utique sibi copulatos non fouet obsequiis, nec mulcet alloquiis, minimè sciet extraneos, & quasi longe positos operibus fouere, atque iuuare. Illis itaque, quos propiores inuenimus, primùm viles & proficui simus. Hos praecipue exemplo aedificemus, laboribus adiuuemus, sedulitate obsequamur. Si fortiores adiuuemus, illud Pauli non excitat: Debemus nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere.] Tunc autem sustinemus, cum infirmiores nos ipsos submittimus, eiusque iram, aut iniuriam, aut animum ingratum perferimus. Sciendum enim est (inquit Cassianus) illum partes agere fortiores, qui voluntati fratris suam subiicit voluntatem, quam eum qui in defendendis suis definitionibus, ac tenendis pertinacior inuenitur. Ille enim sustentans, ac tolerans proximum sani ac validi, hic autem infirmi & aegrotantis quodammodo obtinet locum, quem ita palpari necesse est, ac foueri, vt interdum etiam à rebus necessariis pro eius quiete ac pace salubre sit aliquid relaxari.] Si autem nos sumus infirmiores, meminerimus, quod iuuando (pro posse) alios, Dei potentissimi ac fortissimi auxiliis dignos nos reddimus. Magnū opus est, quod molimur nos ipsos & alios perficere, firmior occurat infirmiori, infirmus verò faciat modicum, quod potest in auxilium fortioris, vt Deum adiutorem experiatur. Hac enim ratione Nehemias caeleste sibi auxilium promittit. Opus (inquit) grande est, & latum, & nos separati sumus in muro procul, alter ab altero, in loco quocumque audieritis clangorem tubae, illuc concurrite ad nos.] Ex hoc autem quid fiet? Deus noster (ait) pugnabit pro nobis.] Et nostrum opus quoque est magnum, & latum; magnum quia nihil maius, & altius quam veram sanctitatem adipisci, caelestem patriam intrare, confortes Sanctorum & Beatorum spirituum fieri: & latum, quoniam nihil latius & diffusius, quam vniuersorum animas quærere, & omnes homines amore & spiritualibus obsequiis complecti. Nos autem separati sumus in hoc Ecclesiae muro, si non animo, saltem locis & terrarum spatiis. Vbi cumque ergo audierimus aliquos ex nostris, opem poscentes, & auxilium flagitantes, illuc accurramus omnes ad praesidium ferendum; accurramus oratione pro eis fusa, accurramus labore, & auxilio, opere illis praesituro. Sic enim Deū nostrum habebimus defensorem, & experiemur propugnatores. Ille est praestantissimus perfectionis proximos respicientis effectus, omnibus prodesse, omnibus vtiliter effici, ac vniuersis nos soles splendidissimos exhibere. Quem hoc perfectae charitatis fructu potitum nouerimus, non dubitemus infantiam & iuuentutem charitatis excessisse, & ad eius peruenisse virilem aetatem, quae in vera huius vitae perfectione consistit.

Perfectionem, qua ratione iungit nos proximis, eo loco contineri: Hoc est praecipuum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos: Et praecipuum Christi vocari, propterea quod contineat in se charitatem Dei.

C A P. XXIX.

Perfectionis fructibus explicatis, quos in proximorum utilitatem profert, æquū est, vt quo loco fuerit à Christo Salvatore nostro madata, sigillatim inquiramus. Neque enim credendū est, doctorem perfectionis, atque iustitiae hanc perfectionis partem, quam tot operibus docuit, verbo & doctrina praeteriisse. Neque inutilis erit ista inquisitio, quae Christi doctrinam de hac perfectione praedicatam inueniens, mirificè eiusdem perfectionis vim & naturam aperiet. Nam sicut vnum verbum, & satis abbreviatum huius sacri Doctores & veri Dei, expressius nobis perfectionem amoris erga Deum, quam verba omnium sapientium huius saeculi, exposuit; ita vnum verbum eiusdem, absolutius perfectionem amoris fraterni, quam omnia verba doctorum, explicabit. Verbum ergo Christi, quo perfectionem proximos respicientem iussit, atque praecipit, illud est, quod in concione habita in postrema caena digestum est. Hoc est praecipuum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos.] Id quidem modus ferendi, ac promulgandi istud mandatum, apertissimè manifestat. In aliis namque mandatis, nunquam Dominus hac formula loquendi vsus est. Hoc est praecipuum meū, vt omnino non iuretis, vt Sabbata sanctificetis, vt parentes honoretis. Numquam dixit: Hoc est praecipuum meum, vt non furemini, vt non mœchemini, vt non falsum testimonium loquamini. Imò (quod mirabilis est, & magis stuporem auget) nunquam dixit: Hoc est praecipuum meum, vt diligatis Deum ex toto corde vestro, & ex tota anima vestra, & ex tota mente vestra, sicut ipse dilexit vos; sed dixit: Hoc est praecipuum meum, vt diligatis inuicem, sicut ego dilexi vos.] Quam ob causam hoc dilectionis praecipuum, suum praecipuum nuncupauit, nisi quia in eo, sicut in praecipuo amoris erga Deum, quod manifestissimum erat, perfectionem mandabat, & totius legis, ac mandatorum finem, summam, & compendium exprimebat? Dicit aliquando pater, ex multis filiis, quos genuit, vnum digito ostendens: Hic est filius meus, non quidem negans alios suos esse filios, sed eum, quem suum appellauit, dilectissimum, & charissimum astruens, & declarans se erga illum maiorem habere charitatis, seu amoris affectum. Sic Christus, qui multa praeeperat, multa mandata tulerat, hoc fraternae dilectionis praecipuum vocat suum non quia alia non sint praecipua sua, cum ipse sit supremus legislator, omnem legem gratiae condeas, & omnia eius mandata in medium producat, de quo scriptum est: Constitue Domine legislatorem super eos vt sciant gentes, quoniam homines sunt.] Sed quia hoc praecipuum, primum, ac praecipuum locum obtinet, dilectissimumque illi est. Et sicut Ioseph inter fratres suos, & sicut sol inter stellas splendidissimè fulget. Quare autem hoc praecipuum reliquis praestantia, & amabilitate praestit, nisi quia praecipuum perfectionis est, quae tamquam vita Christianae finis omnibus aliis praecipuis, quae ad finem ordinantur, & praestantior iudicatur, & amabilior inuenitur? Nec verò Dominus hoc solo modo loquendi fraternae dilectionis praecipuum, tamquam de perfectione datum, aliis omnibus praetulit, sed etiam alio satis arcano, quo ipsum nouum mandatum appellauit. Mandatum (inquit) nouum do vobis, vt diligatis inuicem sicut dilexi vos.] Quare nouum, quod antiquissimum erat, & in lege veteri promulgatum? Certè quia nouo modo latum est, quia non quamcumque fratris dilectionem, sed perfectam, & consummatam dilectionem petiuit, & omnimodā dilectionem Christi

Rom. 15.

Cassian.
oo. 16. ca.
23.2. Esdra
4.

Ioann. 15.

Ioann. 15.

Ipsal. 9.

Ioann. 13.

Cyrii. lib.
9. in Ioh.
c. 23.

Hebr. 7.

erga nos, imitationem postulauit. Quod insinuat Cyrius his verbis, Non solummodò dixit; mandatum nouum dicit vobis, vt diligatis inuicem, sed nouitatem rei ostendens adiecit; sicut dilexi vos,] ita & vos diligatis inuicem. Prorsus mandatum nouum, quoniam in lege veteri, licet supra externa dilectionis signa, internam benevolentiam præceperit, numquam tamen dilectionis perfectionem palam edocuit, nec illustrissimo redemptoris exemplo declarauit. Quare non incongruè huic loco illud Pauli adaptare possumus: Reprobatio fit præcedentis mandati, id est, antiquatio, & obliteratio quadam, propter infirmitatem eius, & inutilitatem, nihil enim ad perfectum adduxit lex. At gratia Christi hoc præceptum ad perfectionem vsque prouexit, & modum, ac rationem diligendi præscribens, & ad Christi imitationem impelles, ipsam vitam spirituales perfectionem hoc mandato contentam, sectandam, & amplectendam nobis proposuit. Vocat ergo Christus dilectionem fraternam, suam erga nos dilectionis imitationem, mandatum nouum, & præceptum suum, quia in eo gradu mandat, quem veteris legis cultores numquam somniarunt, vt scilicet quis pro fratribus animam ponat, & si opus fuerit, vitam corporalem profundat. Vocat mandatum nouum, & præceptum suum, quia perfectionem præcipit, iudicis quidem ex virtute legis veteris inaccessam; nobis autem qui in Christum credimus, & Christum sequimur, virtute gratia satis peruiam, & accessibilem. Vocat præceptum suum, quia sicut ipse Dominus vnus est, in quo omnia nostra bona reposita agnoscimus, & omnium malorum remedium possidemus: ita dilectionis fraternæ præceptum, tamquam suo auctori simile, & tamquam quoddam mirabile perfectionis compendium, omnia vitia pellit, & omnes virtutes comprehendit. Vocat tandem præceptum suum, quia proximorum dilectio ad gradum perfectionis vsque prouecta, cuncta habet, quæ dignissimo, ac sublimissimo præcepto, & planè ipsi vitæ Christianæ perfectioni conuenite debent. Hæc sunt, vt perfectio hoc præcepto mandata, nos Deo vltimo fini coniungat, omnem legem compleat, imperfectionibus nostris medeatur, proximis Christi mæbris copulet, idoneos ad aliorum salutem faciat, & virtutis nobilissimæ possessores efficiat. Propter hæc ergo causas Christus Saluator noster, sanctam dilectionem, suum præceptum, & nouum mandatum vocauit, quas, cum ad ipsam perfectionis substantiam pertineat, non grauabimur sigillatim pertractare, ex quibus manifestè cognoscemus fraternam dilectionem partem perfectionis esse, & simul cum dilectione Dei totam perfectionem, ac vitæ puritatem continere.

Vt autem ab eo quod primum & nobilissimum est, incipiamus, dilectio fratrum ipsam continet priorem & præstantiorem perfectionis partem, nempe charitatem erga Deum, atque adeo ipsa per se nos Deo summo bono nostro, ac vltimo fini coniungit. Continet quidem charitatem erga Deum, non vna tantum ratione, sed multis, ac variis modis. Primò scilicet, eo modo quo materies formam, & corpus continet animam. Quemadmodum enim hominis caro ab anima habet substantiam, & naturam humani corporis, eaque recedente iam nõ est corpus humanum, sed cadauer inanime, sensu, motu, pulchritudine, voce, & alijs hominis proprietatibus destitutum: ita fraternam charitas ab amore Dei, cuius participatio in fratre diligitur, habet tamquam ab specie, & forma veræ charitatis naturam, atque substantiam. Quo amore sublato non est vera proximi dilectio, sed fictum simulachrum, statua insensibilis, cadauer inanimè charitatis. Inquisirus enim Dominus, quod esset mandatum

A magnum in lege, respondit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Et statim subiunxit: Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. Non essent autè hæc duo præcepta similia, si amor Dei, & proximi in principio & fine minime conuenirent, & si eandem non participarent substantiam, atque naturam. Vt ergo, qui aureum anulum gestare vellet in digito, figuram etiã annuli gesserit, necesse est, sine qua annulus non subsistet, neque ab ea auelli, separarique potest, ita qui cupit mentem suam fratrum dilectione exornare, non putet se posse præmittere huius dilectionis veluti figuram, & splendorem, charitatis scilicet Dei, quem solum in creaturis diligimus. Hoc autem est quod ait Beatus Augustinus. Nolite itaque fratres mei putare, in hoc quod ait Dominus; Mandatum nouum do vobis, vt ad inuicem diligatis,] illud maius prætermisissimum esse mandatum, quo præcipitur, vt diligamus Dominum Deum nostrum ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente. Tamquam enim hoc prætermisissimum videtur dictum, vt diligatis inuicem, velut hoc ad illud alterum non pertineat, quo dictum est: Diliges proximum tuum tamquam teipsum. In his enim duobus præceptis (inquit) tota lex pendet & propheta. Sed bene intelligentibus vtrumque inuenitur in singulis. Nam & qui diligit Deum, non potest eum continere præcipientem, vt diligit proximum; & qui sanctè, ac spiritaliter diligit proximum, quid in eo diligit nisi Deum? O magna amoris fraterni præstantia! ô incredibilis excellentia fraternæ charitatis! ô vera nostræ vitæ perfectio, quæ nec latum vnguem à Deo patitur separari! lute optimo magnanimè eam appellabo, quæ creaturas transcendens, & post se relinquens, diuinum in illis nomen solum inquirat. Sapientissimam quoque dicam, siquidem sub humanæ naturæ infirmitate Deum absconditum intueret, & castissimo quarit affectu.

Deinde charitas Dei est in fraternam dilectionem, sicut causa est in effectu, qui ab ipsa promanar. Per amorem enim Dei (ait Gregorius) amor proximi gignitur, & per amorem proximi, amor Dei nutritur. Nam qui amare Deum negligit, profectò diligere proximum nescit. Et tunc plenius in dilectione Dei proficimus, si in eiusdem dilectionis gremio prius proximi charitate ligamur. Aspicias in riuo fontis clauitatem, inspicias in opere peritiã artificis, consideras in verbis sapienciam oratoris, & in filio expressam sui Patris imaginem; sic in amore proximi, Dei charitatem attentè considera. Charitas namque Dei vrget nos, vt quem Deus amat, & nos diligamus, quæ Deus sustinet, & nos sustineamus, cui Deus decem millia talenta dimittit, & nos viliissimum dimitramus obolum; paruum scilicet verbum aut factum, quod aut minus consideratè in nos, aut etiã petulenter commisit. Fraterna itaque charitas, tamquam à causa, aut tamquam à parte perfectionis præcipua, pender à charitate Dei. Sunt enim duo isti amores, due quidem partes, sed vnum totum ex vtriusque compositum; duo annuli, sed catena; due actiones, sed vna virtus; duo opera, sed vna charitas; duo apud Deum merita, sed vnum sine alio inueniri impossibile est. Sicut due pretiosissimæ gemæ, vno tenuissimo filo ita illigata, vt si vnâ tollas, aliam etiã attrahere necesse sit.

E loquere (inquit Chrysostomus) Dei dilectionem, tamquam catena quadam nostræ dilectioni connexa, idcirco nunc duo, nunc vnum madata dicit, nemo enim primum sine altero assequi potest. Nemo profectò Dei amorè sine amore proximi vnquam assequetur, dicente Apostolo Iohanne. Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatè habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in illo? Ac si diceret: nullo modo charitas Dei manet in

Matth. 22.

Aug. tra.
65. in Ioh.

Gregor. 7.
mor. c. 10.

Chry. h. 6.
66. in Ioh.

1. Ioh. 3.

illo. Substantiam autem huius mundi habet, non solum qui huius sæculi fortunas possidet, & facultates, verum ille quoque, qui cum mundo renunciauerit, habet tamen scientiam, qua ignorantem instruat: verbum eruditum, vt mæstum recreet; orationem, qua tribulato subueniat: auctoritatē apud alios, vt elisum erigat; animi magnitudinem, vt iratum sustineat. Si quis his opulentus diuitis fratrem suum videt in necessitate positum, & ei viscera charitatis occludit, de amore in Deum satis imprudenter se iactat. Hūc enim beatus Iob, non solum dicit charitatem, sed etiam Domini timorem amisisse. Qui tollit (inquit) ab amico suo misericordiam, timorē Domini derelinquit.] Ita sanè est, timorem deserit, qui amicum non diligit, qui fratri opem postulanti præsto non est. Neque enim acerbam illam extimefcit sententiā: Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.] O verbum terribile! Qui detrahit fratri, Christo detrahit Saluatori; qui proximo iniuriam infert, Christo infert Redemptori: nam iniurias minimis suis factas, in seipsum illatas arbitrat. An non Saulo discipulis minitanti iniurias, & cædes, dixit Dominus: Saule Saule quid me persequeris?] Christum persequeretur in membris, qui eius discipulos, membra scilicet sibi charissima ad mortem, & tormenta quarebat.

His quidem modis fratrum sancta dilectio, diuini amoris præceptum amplectitur. Sed alia etiam nobilissima ratione ei annexa est, quia mirabili modo amoris diuini affectu a est proprietates. Amor quidem Dei riuus est illius clarissimi fontis, nepe matris virtutum charitatis, quæ nos amicos Dei reddit, & sanctos. Pariter amor proximi, eiusdem fontis est riuulus, à primo tamquam à fluuio magno deductus, sine quo tamen præcipuus ille amor imperfectus erit & mancus, dilectio Christi discipulo attestante. Hoc mandatum habemus à Deo, vt qui diligit Deum, diligit & fratrem suum.] Ille nos amicos Dei, & filios facit; iste etiam Dei amicos, & filios constituit. Vt enim optimè dixit Augustinus: Dilectio sola discernit inter filios Dei, & filios diaboli. Signent se omnes signo crucis Christi; respondeant omnes, Amen; cantent omnes Alleluia; baptizentur omnes; intrent omnes Ecclesias; faciant parietes basilicarum: non discernuntur filij Dei, à filiis Diaboli, nisi charitate. Qui enim diligit alterum, legem impleuit (inquit Apostolus) & plenitudo legis charitas.] Amor Dei opus est nostræ voluntatis, gratiæ prædijs adiutæ, quo volumus bona sua principio omnium bonorum, scilicet Deo; Amor fratris etiā est voluntatis motus, quo fratri volumus, vt sit confors diuinorum bonorum. Ille, Deum amat sui ipsius gratia, nullūque alium finem requirit: Hic autem (vt diximus) eundem sibi finem proponit. Neque enim diligit fratrem, quia diues est, aut sapiens, aut beneficus, sed scopo præstantiori, quia Deo charus est, & quia ipse Deus suo præcepto fratris amorē sancit. Non est diuini amoris præceptum speciale, instar quorundam mandatorum, quæ non omnia, sed certa personarum genera astringunt; sed generale, quod omnes, tam Angelos, quam homines comprehendit. Quædam enim præcepta obligant Prælatos; vt: Qui præest in sollicitudine,] alia subditos; vt: Obedite præpositis vestris, & subiaceite eis.] Hæc diuites; vt: Dereliquo date elemosynā.] Illa pauperes; vt: Querite primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiciuntur vobis.] Illa obligant viros; vt: Vari diligit vxores vestras, & nolite amari esse ad illas.] Illa feminas; vt: Mulieres subditæ estote viris, sicut opus est in Domino.] At diuini præcepti amoris, nullum, siue hominem, siue Angelum liberum derelinquit. Ille, Domine, à præcepto cui amoris eximi-

tur, qui te nō credit suum esse principium; qui te non agnoscit, vt vltimum finē: qui te, vt supremum Dominum & patrem non veneratur; qui te fontem omnium bonorum non confitetur. Quod si fieri nō potest, vt aliquis neget has tibi inesse virtutes, pariter est impossibile, vt hanc amandi obligationem non subeat. Similiter fraterni amoris præceptū generale est, omnēq; religat, ac deuincit. Si pauper es, stipem mendicantibus nō teneberis erogare. Si infirmus es, & inualidus ieiunij obseruatione non astingeris. Si senex, nec vigilare nec laborare tibi incumbit. Si infans, & idiota, non tibi curæ sit alios docere, & instruere. At, siue diues sis, aut pauper, siue corpore valeas, siue non valeas, siue senex sis, aut iuuenis, sapiens, aut insipiens, siaternæ dilectionis vinculo non es exolutus. Is fortassis ab amore fratris liber est, qui fratrem putat non eiusdem esse naturæ, qui existimat ad eiusdem finis adeptionem non esse factum, neque eodem Christi sanguine redemptum, neque à Deo tenerrimè amatum. Quod si nefas est hæc de fratre aliquo existimare, nemo ab amore proximi liber existit.

An non diuinus amor est amplissimus, qui in diuinam naturam tendit, naturam vtique incomprehensibilem, nullisque finibus conclusam, aut terminis coarctatam? Sic & amor proximorum finis habet incomparabilis latitudinis, qui Angelos & homines, studeles, & infideles, dulcissimos amicos, & infestissimos inimicos capiunt. Os nostrum (inquit Paulus) patet ad vos, & Corinthij, cor nostrum dilatatum est,] vtique charitate dilatatum, ad eodē vt certum sit, quod non angustiamini in nobis, angustiamini autem in visceribus vestris.] Quare hæc etiam ratione, præter eam, quam supra attingimus, Christus vocat nouum hoc amoris præceptum. Mandatum (inquit) nouum do vobis, vt diligatis inuicem.] Nouum vocatum est (ait lumen Ecclesiæ Beatus Thomas) non quia de nouo mandatum, sed quia nouis discipulis, noua interpretatione expositum, & nouis exemplis noui hominis euidentius declaratum est, ac si diceret: Non appellat Dominus nouum præceptum suum, eo quod sit aliis mandatis recentius; nā sicut à creaturæ rationalis exordio viguit obligatio amoris Dei, ita vires habuit, & amoris proximi. Sed vocat nouum, quia recentissima quadam interpretatione promulgatum est. Non illa quidem antiqua Scribarum, quæ ita dicebat: Diliges amicum tuum, & odio habebis inimicum tuum.] Sed hæc noua, & omnibus animi votis suscipienda. Diligite inimicos vestros; benefacite iis, qui oderunt vos; orate pro persecutoribus, & calumniatoribus vos, vt sitis filij Patris vestri, qui in cælis est. Vocatur nouum, quia tamquam vinum nouum, non in vtres veteres, sed in vtres novos missum est; nimirum in sanctos Apostolos, ac viros Apostolicos sancti Spiritus gratia indutos, ac informatos. Vocatur nouum, quia nouus homo Christus non solum noua doctrina docuit, sed nouis ac mirabilibus exemplis disseruit, dū patibulo affixus, inimicos dilexit, & cum clamore valido, & lachrymis pro persecutoribus exorauit. Et quidem si charitatis primum præceptum est sapientissimum, illud scilicet, quo erga Deū amore afficimur; vnde inquit Regius vates: Præceptum Domini lucidum illuminans oculos.] Nam qui Deum diligit prudentissimè introspicit, quæ mala sunt, vt ea vitet; & quæ bona, vt ipsa perficiat: Similiter est sapientissimum secundum mandatum, quo proximum amore prosequimur. Nec immeritò sanè verbis sancti David tantisper inmutatis, possemus dicere: Præceptum Christi lucidum illuminans oculos:] hoc nimirum, quod nostra ruditate differimus, de quo sic effatus est. Hoc est præceptum meum, vt diligatis

inuicem,

inuicem, sicut dilexi vos.] Nam qui proximi dilectione tenetur, mirum est, quam sit sapiens ad cauendum, quae fratribus noxia sunt, & praestandum quae uilia: Pulchrum est uidere, quam sit pronus ad miseracionem, quam sit tardus ad iram, quam sit sollicitus, fratris casus, & infirmitates cõregere, nisi ab oculis spiritualis medici, qui curationem, & medelã est allatorus. Sanè inquit familia religiosa, quam Dominus hac pretiosissima gemma ditauit (de excelso misit ignem in ossibus meis, & erudiuit me.] De excelso planè sanctus amor emittitur, quia nõ est res humana, sed supra naturã, supraque vires proximũ diligere non utilitatis, aut voluptatis obtentu. De excelso in ossibus mittitur, hoc est, in illis, qui à saeculo liberati, fortitudine & constantia obdurecunt, & instar ossium Ecclesiam fulciunt, atque sustentant. Et quod mittitur, non est nisi ignis, mala quidem ossium consumens, & oculos internos illuminans, ut sapienter sciant fratribus bona, & uilia praestare.

Thren. 5.

Tandem, alia praecipua temporalia sunt, quae, aut post annos mutantur, aut post aetatem, aut legem antiquantur, aut certè cum ipso tempore intereunt. Praecipuum obseruandi Sabbatum, in obseruationem diei dominicæ mutatum est: Praecipua ceremonialia cum lege veteri abolita; Moralia multa cum tempore finem habitura. Neque enim in illa caelesti, quam inquirimus, ciuitate mandata fortitudinis, aut temperantiae uigebunt, ubi nullum est, quod subeamus periculum; nulla carnis illecebra, quam vincamus: Ibi non obligabit fides, quia dabitur clara uisio, neque spes, quando erit secura possessio. Praecipuum uerò amoris Dei, nõ est tẽporale, sed perpetuum. Ut enim sapienter dixit Cassianus: Omnia dona pro usu ac necessitate tribuuntur ad tempus, consummata dispensatione, mox proculdubio transiunt; Charitas uerò nullo intercipitur tempore. Non solũ enim in praesenti uiliter operatur in nobis, sed etiam in futuro sarcina corporeæ necessitatis abiecta efficacior multo, atque excellentior permanebit; nullo uimquam corrumpenda defectu, sed per incorruptionem perpetuam flagrantius Deo atque intentius adhaerens.]

Cassia. col. 1. ca. 21.

In hac enim uita mortali Deum amare incipimus, in futura uerò, atque immortali amare proficimur, & numquam amare finiemus. Hic diligimus minus perfecte, ibi diligemus omnino perfecte. Nũc amor Dei est tamquam ignis extra propriam sphaeram, ubi extingui potest; tunc erit intra propriam sphaeram, ubi extingui, & minui non potest. Ignis enim Dei est in Sion, & caminus ignis in Hierusalem. Amor quippe quem in mentibus nostris accendit, est à camino extractus in Sion, hoc est in Ecclesia, quae nunc militat, erit uerò tamquam in camino; in Ecclesia quae triumphat. Hanc etiam amor proximi continet perfectionem. Etenim perpetuus est, numquamque finem habiturus. Charitas (inquit Paulus) numquam excidit: siue prophetiae euacuantur, siue linguae cessabunt, siue scientia destruetur.] Vnde Augustinus; Perfectissimè in caelesti regno lex aeterna seruabitur, & illa duo praecipua de diligendo Deo, & proximo non in lectione, sed in ipsa perfecta, & sempiterna dilectione tenebimus.] In hac uita proximum amamus, & in futura perfectius & ardentius amabimus. Hic amor habet aliquid teporis, & imperfectionis; ibi & feruidus ualde & omnino perfectus existet. Amabimus ibi magis meliores, & sanctiores, summoq; regi magis coniunctos: minores uerò non tabescent inuidia.

Isaia 31.

1. Cor. 13.

Aug. 1. retrat. c. 16.

Richard. lib. de sermo. Natio. c. 24.

O felix charitatis regnum (inquit Richardus de sancto Victore) quod manet in aeternum; nõ felix regnum quod numquam dissipabitur, quod populo alteri in aeternum non dabitur! Si igitur fratrum sancta dile-

ctio tam magna, & perfecta est, ut Dei dilectioni, id est, omnium bonorum fontem annexam habeat; quis dubitet eam nos Deo ipsi copulare, atq; ad eam ipsam perfectionis naturam continerè? Et quis non uideat, quam aptè Christi praecipuum appellata est, quae nos fratribus amore iungens, ad Dei amorem allicit, & perfecte seruata, in saltigium perfectionis extollit.

Perfectionem fraternae charitatis praecipuum Christi esse uocatam, quia continet aliam perfectionis proprietatem, quod ad omnem legem custodiendam inclinatur.

C A P. XXX.

Haec perfectionis pars, quae nos ad proximos, ac fratres ordinat, continet in se ipsa charitatem erga Deũ, quia facit nos diligere fratres propter Deum, non sentiret arduũ, aut difficile, alia omnia praecipua continere, & ad eorum custodiam fidelium mentes inuitare. Et uerè id ita est: Nam sicut diuinus amor est abundantissimus fons, à quo emanat fraternae dilectio; ita haec est instar fluminis, ex quo rituli deriuantur aliorum omnium praecipuorum. Nam qui perfecte diligit fratrem, nihil in absolutissima aliorum obseruatione mandatorum, aut difficile, aut molestum inueniet. Hoc autè significat illa Apostoli diuina sententia. Qui enim proximum diligit, legem impleuit. Nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non concupisces: & si quod est aliud mandatum, in hoc uerbo instauratur: Diliges proximum tuum, sicut teipsum.

Rom. 13.

Dilectio proximi malum non operatur, plenitudo ergo legis est dilectio.] Hoc sanè praecipuum alia instaurantur, hoc est, perficiuntur, & cumulatifsimè implentur. Quoniam si adulter es, non diligis illum cuius uxorem seduxisti: si homicida, satis manifestè odisti eum, cuius uitam sustulisti: si fur, alienus es à fratre, cuius diuitias surripuisti: si falsus testis, abominaris eum, cui honorem detraxisti: si alienae rei cupidus appetitor, iniurius es in eos, quorum res appetuisti: Nam motus internus animi operi externo aequalis reputatur, dicente Domino. Amen dico uobis, quod omnis qui uiderit mulierẽ ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo.] Si odium proximi, omnis iniuria in illum commissae principium est: dilectio proximi erit omnis innocentiae, atque integritatis origo. Vbi autem integritas uitae ac morum est, ibi necessariò inuenitur perfecta legis obseruatio, & omnium mandatorum custodia: Quemadmodum uerò haec letalia crimina fraternam dilectionem omnino destruant: ita minora, & leniora peccata illam eneruant, ac minuunt. Si quis enim plus a quo fratrem diligit (nam & est in amore nimietas) uel saltem externa familiaritatis signa exhibet immoderatis, non minus profecto amorem fraternum in religione lædit, quam si rixas, & contentiones suscitauerit. Quod quidem ego dicere non auderem, nisi Beatus Basilius prius, ita uerbis grauissimis docuisset. At qui in congressu uim praesentis charum habet, is seipsum reum facit, cum perfecta charitate non sit praeditus. Quapropter ab omni societate & congressu procul arceatur singularis ista affectio, perinde ac pugna quaedam indecens; nam ut haec manifestas perducit inimicitias, sic illa inuidia, & similitates generat.] Quod si amoris nonnulla immoderatio dilectionem offendit, quid non haeret

Matt. 5.

Bas. ora. 1. de amore Dei & proximi.